

Justitsministeriet

Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2004-792-0906
Dok.: LOJ21831

Besvarelse af spørgsmål nr. 48 af 18. oktober 2004 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan reglerne er for at alvorligt syge og handicappede kan undgå at afsone en dom.”

Svar:

1. Efter grundlovens § 24 kan kongen benåde for straf. Benådning sker ved kongelig resolution efter indstilling fra Justitsministeriet. I visse tilfælde er Justitsministeriet bemyndiget til at benåde, blandt andet hvis der er tale om at eftergive frihedsstraffe på indtil 40 dage.

Der er fastsat nærmere regler om den administrative behandling af sager om benådning i bekendtgørelse nr. 364 af 17. maj 2001 og i vejledning nr. 70 af 16. maj 2001 om udsættelse med fuldbyrdelse af fængselsstraffe og benådning.

Benådning sker på grundlag af en helt individuel vurdering. Der sker i praksis kun benådning i helt ekstraordinære tilfælde. Hovedområdet er de tilfælde, hvor benådning er nært sammenhængende med den dømtes helbredsforhold. Benådning kan efter praksis ske, hvis det antages, at udståelse af straffen under enhver form skønnes at ville medføre en væsentlig risiko for alvorlig helbredsforringelse. Dette fremgår af pkt. 55 i vejledning om udsættelse med fuldbyrdelse af fængselsstraf og benådning.

Afgørelse af, om der skal ske indstilling til benådning af helbredsmæssige grunde, træffes på grundlag af en individuel vurdering ud fra den modtagne lægelige dokumentation, som oftest en speciallægeerklæring. Der vil tillige blive indhentet en udtalelse fra kriminalforsorgens konsulent i almenlægelige og hygiejniske spørgsmål eller kriminalforsorgens psykiatriske konsulent. I enkelte tilfælde indhentes endvidere en udtalelse fra Retslægerådet.

Humanitetshensyn kan i visse tilfælde medføre benådning, selv om der ikke er risiko for alvorlig helbredsforringelse, f.eks. hvor den dømte eller dennes ægtefælle lider af en fremskreden uhelbredelig lidelse, eller hvor omfanget af den omsorg og pleje, den dømte er nødt til at yde et barn eller en ægtefælle, som har en kronisk lidelse, langt overstiger, hvad der normalt kræves af forældre eller ægtefælle. Humanitetshensyn kan desuden medføre benådning for dømte, der har nået folkepensionsalderen, i tilfælde, hvor den dømtes ægtefælle lider af en uhelbredelig sygdom, og det derved søges undgået, at ægtepar efter et livslangt samliv kommer til at leve den sidste tid adskilt fra hinanden. Dette fremgår af pkt. 56 i vejledning om udsættelse med fuldbyrdelse af straffen.

Alderdomsbetinget benådning forekommer som følge af den dømtes usædvanlig høje alder, eller hvis den dømte er noget ældre end 70 år samtidig med, at afsoning på grund af den dømtes helbred må antages at blive særlig belastende. Dette fremgår af pkt. 57 i vejledning om udsættelse med fuldbyrdelse af fængselsstraf og benådning.

Det gøres som regel til en betingelse for benådning, at den dømte ikke i en prøvetid på 2 år begår strafbart forhold. Hvis det findes påkrævet, fastsættes også vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen og eventuelt behandlingsvilkår eller lignende. Fastsættes der ikke sådanne yderligere vilkår, stilles der normalt før benådningen krav om, at den dømte skal betale en bøde, der er fastsat efter den pågældendes indtægtsforhold.

2. Helbredsmæssige forhold kan tillige medføre udsættelse med afsoningen. Justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil (politiet), kan bestemme, at fuldbyrdelsen af en fængselsstraf eller en del af denne udsættes, når hensynet til den dømte, herunder dennes helbredsmæssige forhold, taler for det, og når hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod

eller rekonvalescens. Dette fremgår af pkt. 12 i vejledning om udsættelse med fuldbyrdelse af fængselsstraf og benådning.

Afgørelse af, om der skal tillades udsættelse med fuldbyrdelse af straffen træffes på grundlag af en individuel vurdering, efter udtalelse fra kriminalforsorgens konsulent i almenlægelige og hygiejniske spørgsmål eller kriminalforsorgens psykiatriske konsulent.

3. Efter § 76 i straffuldbyrdelsesloven kan der endvidere ske strafafbrydelse, dvs. at en straffuldbyrdelse midlertidig afbrydes, når ganske særlige omstændigheder af eksempelvis helbredsmæssig karakter taler imod den umiddelbare fortsættelse af straffuldbyrdelsen.

4. Herudover er der efter straffuldbyrdelseslovens § 78 mulighed for, at den dømte midlertidig eller for hele eller resten af straffen anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution, og der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i fængsel eller arresthus. Det er en forudsætning for anvendelsen af straffuldbyrdelseslovens § 78, at afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for fængsel eller arresthus.

Det kan tilføjes, at der ved beslutning om afsoningsinstitution i nødvendigt omfang tages hensyn til den dømtes helbredsmæssige forhold eller handicap.